

Garant: Úsek BOZP, PO a CO UPJŠ

Košice, 19.10.2009
Č.j. 3963/2009

Vstupná inštrukcia pre študentov Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach z predpisov bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a ochrana pred požiarmi

A. BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI

- 1. Školský úraz, hlásenie o jeho vzniku, vyšetovanie a spísanie záznamu**
 - 1.1 Registrovaný školský úraz je** poškodenie zdravia študenta ak sa stal:
 - a) pri výchovno-vzdelávacej činnosti na UPJŠ, alebo nepovinnej činnosti organizovanej UPJŠ alebo v priamej súvislosti s ňou,
 - b) pri činnostiach, ktoré nie sú uvedené v písmene a), ak ich študent vykonal na príkaz alebo so súhlasom pedagogického zamestnanca alebo povereného zamestnanca UPJŠ.Registrovaný školský úraz je úraz, ktorý je dôvodom neprítomnosti študenta na výučbe na základe stanoviska ošetrojúceho lekára trvajúcej viac ako tri dni alebo smrť študenta.
 - 1.2 Registrovaným školským úrazom nie je** úraz študenta, ktorý sa stal pri praktickom vyučovaní, odbornej praxi vykonávanej u fyzickej alebo právnickej osoby na základe dohody, brigády alebo inej činnosti. Takýto úraz sa považuje za registrovaný pracovný úraz. Vyšetruje a záznam spíše tá fyzická alebo právnická osoba, u ktorej došlo k pracovnému úrazu.
 - 1.3 Neregistrovaný školský úraz je** úraz, ktorý je dôvodom neprítomnosti študenta na výučbe na základe stanoviska ošetrojúceho lekára trvajúcej menej ako štyri dni, prípadne ak aj nedôjde k neprítomnosti študenta na výučbe, ale dôjde k poškodeniu jeho zdravia úrazom.
 - 1.4 Vyšetrením úrazu sa rozumie zistenie všetkých okolností a príčin vzniku úrazu, miesta úrazu, svedkov úrazu, zdokumentovania miesta úrazu ak ide o závažný úraz, uvedenia mena a priezviska pedagogického zamestnanca prítomného v čase vzniku úrazu, prípadne mena a priezviska zamestnanca, ktorý dal študentovi pokyn na činnosť, ktorá viedla k vzniku úrazu.**

- 1.5 Každý študent je povinný bezodkladne oznámiť vznik školského úrazu príslušnému pedagogickému zamestnancovi prítomnému v čase vzniku tohto úrazu.
- 1.6 Povinnosť oznámiť vznik školského úrazu má aj osoba, ktorá bola svedkom vzniku uvedenej udalosti.
- 1.7 Záznam o školskom úraze sa spisuje najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku úrazu. Vedúci zamestnanec za účasti príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a bezpečnostného technika zistí príčinu a všetky okolnosti jeho vzniku, spíše záznam, prijme a vykoná potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobného úrazu.
- 1.8 Študenti, ktorí sa zúčastňujú exkurzií, sú učiteľmi vopred poučení o celom programe a organizačných opatreniach exkurzie a o tom, ako sa majú správať v mieste exkurzie. Študenti musia na exkurzii bezpodmienečne rešpektovať príkazy vedúceho exkurzie. Bez dovolenia sa nesmú vzdialiť, rozchádzať sa a porušovať program. Na exkurziách je prísne zakázané požívať alkoholické nápoje a iné omamné látky.
- 1.9 **Nebezpečná udalosť** je udalosť, pri ktorej bola ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnanca alebo študenta, ale nedošlo k poškodeniu jeho zdravia.
- 1.10 Každý študent je povinný bezodkladne oznámiť vznik nebezpečnej udalosti príslušnému pedagogickému zamestnancovi prítomnému v čase vzniku tejto udalosti.

2. Povinnosti študentov UPJŠ na úseku bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

- 2.1 **Dodržiavať zákaz požívania alkoholických nápojov, omamných látok alebo psychotropných látok** na pracoviskách a v priestoroch UPJŠ a jej súčastí. Požitie alkoholických nápojov, omamných látok alebo psychotropných látok počas výučby, alebo nastúpenie na výučbu pod vplyvom týchto látok, ako aj odmietnutie podrobiť sa kontrole požitia alkoholických nápojov, omamných látok alebo psychotropných látok, ktorú vykonáva UPJŠ alebo orgán štátnej správy, v zmysle Čl. 4 Disciplinárneho poriadku UPJŠ sa považuje za disciplinárny priestupok. Každé pozitívne zistenie požitia týchto látok bude riešené v zmysle Disciplinárneho poriadku UPJŠ.
- 2.2 **Dodržiavať zákaz fajčenia** vo všetkých vnútorných a vonkajších priestoroch objektov UPJŠ a jej súčastí. Porušenie tohto zákazu sa považuje za disciplinárny priestupok.
- 2.3 **Rešpektovať a dodržiavať bezpečnostné a zdravotné označenia**, ktoré sa vzťahujú na konkrétny predmet, činnosť alebo situáciu a poskytujú pokyny alebo informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa potreby prostredníctvom značky, piktogramu, symbolu a farby. Značky sa používajú na označenie zákazu, výstrahy, príkazu, na označenie núdzových

východov a únikových ciest a na umiestnenie a označenie prostriedkov prvej pomoci, ako aj na umiestnenie prostriedkov na hasenie požiarov. Je zakázané tieto označenia akýmkoľvek spôsobom poškodzovať alebo zneužívať.

2.4 Dodržiavať zásady bezpečnej práce na elektrických strojoch a zariadeniach:

A. Študentom je zakázané:

- a) zasahovať do vnútorných častí akéhokoľvek elektrického zariadenia v zapnutom stave,
- b) pracovať na nekrytých živých častiach elektrického zariadenia a dotýkať sa týchto častí priamo alebo akýmkoľvek predmetom,
- c) používať a opravovať chybné a poškodené elektrické zariadenia.

B. Povinnosťou študentov je:

- a) pri obsluhu elektrických zariadení postupovať podľa návodu a inštrukcií vydaných výrobcom a podľa pokynov vyučujúceho učiteľa,
- b) starať sa o to, aby elektrické zariadenia neboli preťažované alebo poškodzované, aby elektrické zariadenia a rozvody boli vždy voľne prístupné a nezaložené, aby z ich blízkosti boli odstránené ľahko aj ťažko zápalné horľavé látky a predmety ohrozujúce elektrické zariadenia a rozvody mechanickým, tepelným, chemickým a iným poškodením,
- c) ihneď odpojiť chybné elektrické zariadenia a závalu hlásiť vyučujúcemu učiteľovi (za chybné sa považuje zariadenie napr. s poškodenou izoláciou, páchnuce po spálení, dymiace, neobvykle hlučné, s nárazovým chodom, silným hučaním, trhavým rozbehom, iskriace, brniace, trasúce a pod.),
- d) po skončení práce elektrické zariadenia spoľahlivo odpojiť od siete vypínačom, vytiahnutím vidlice pohyblivého prívodu zo zásuvky,
- e) presvedčiť sa, aby elektrické zariadenia, náradia, stroje a prístroje neboli pripojené do znečistenej, mokrej alebo poškodenej zásuvky alebo zásuvky bez ochranného kontaktu (kolíka),
- f) pred začatím práce s náradím, prístrojom, strojom presvedčiť sa, či tieto vrátane prívodov a predlžovacích šnúr a káblov nie sú mokré, postriekané vodou alebo inou kvapalinou, alebo či neboli predtým ponorené do vody alebo inej kvapaliny.

B. OCHRANA PRED POŽIARMÍ

3. Oboznámenie sa so všeobecnými požiadavkami ochrany pred požiarimi v objektoch a priestoroch UPJŠ

3.1 Požiar je každé nežiaduce horenie, pri ktorom vznikajú škody na majetku, životnom prostredí alebo ktorého následkom je usmrtená alebo zranená fyzická osoba. Vzniknutý požiar sa nahlási na ohlasovňu požiarov telefonicky alebo osobne.

3.2 Ohlasovňa požiarov je vyznačená nápisom **OHLASOVŇA POŽIAROV** a je zriadená na príslušnej vrátnici objektu UPJŠ, kde je zabezpečená služba zamestnancami vrátnikmi - informátormi.

3.3 Povinnosti zamestnancov a študentov v prípade vzniku požiaru sú vymedzené v **Požiarne poplachových smerniciach**. Organizáciu evakuácie osôb z objektov zasiahnutých alebo ohrozených požiarom upravuje **Požiarne evakuačný plán**. Tieto dokumenty, ako aj aktuálny zoznam členov protipožiarnej hliadky, sú umiestnené na vhodných miestach objektov tak, aby boli viditeľné a trvalo prístupné všetkým osobám.

3.4 Povinnosťou zamestnancov, študentov, ako aj osôb, ktoré sa s vedomím UPJŠ zdržujú v jej objektoch, ako aj jej súčasťou, je:

- a) konať tak, aby nedošlo k vzniku požiaru pri skladovaní, ukladaní a pri používaní horľavých látok a pri manipulácii s otvoreným ohňom,
- b) dodržiavať vyznačené zákazy, plniť príkazy a pokyny týkajúce sa ochrany pred požiarom,
- c) oznámiť bez zbytočného odkladu vznik požiaru príslušnému vedúcemu zamestnancovi a na ohlasovňu požiarov,
- d) umožniť zodpovedným zamestnancom a orgánom štátneho požiarneho dozoru vykonanie potrebných úkonov pri zisťovaní príčin vzniku požiarov.

3.5 Je zakázané:

- a) fajčiť a používať otvorený oheň vo všetkých priestoroch UPJŠ ako je uvedené v bode 2.2,
- b) vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov,
- c) poškodzovať, zneužívať alebo sťažovať prístup k požiarotechnickým zariadeniam, ktorými sú prenosné hasiace prístroje, požiarne hydranty, požiarne uzávery, elektrická požiarne signalizácia,
- d) vyvolať bezdôvodne požiarne poplach, privolať bezdôvodne hasičskú jednotku, alebo zneužiť linku tiesňového volania.

4. Výklad o nebezpečenstve vzniku požiaru, o protipožiarnych opatreniach a zabezpečení ochrany pred požiarom

4.1 Pojem horenie je chemická, oxidačno-redukčná reakcia, pri ktorej horľavá látka reaguje s oxidovadlom a ktorá je sprevádzaná uvoľnením tepla a vyžarovaním svetla. K tomu, aby horenie začalo a pokračovalo, je nevyhnutná prítomnosť horľavej látky, oxidačného prostriedku (vzdušný kyslík) a dostatočného zdroja tepla (iskra, plameň, rozžeravené teleso, teplota okolitého prostredia, trenie, stláčanie). Odstránením aspoň jednej z týchto podmienok horenia sa dosiahne uhasenie požiaru. Čím skôr sa dosiahne, tým sú spôsobené škody menšie a riziko vzniku veľkého požiaru klesá.

4.2 Rozlišujeme tieto druhy požiarov:

- A – požiare pevných horľavých látok horiacich plameňom alebo tlením, (napr. drevo, papier, slama, uhlie, textil),
- B – požiare kvapalných horľavých látok horiacich plameňom (napr. benzín, olej, laky, lieh),
- C – požiare plyných horľavých látok horiacich plameňom (metán, propán, svietiplyn, vodík),
- D – požiare ľahkých horľavých kovov (najmä hliník a horčík).

- 4.3** K rýchlej likvidácii vznikajúceho požiaru slúžia požiarnotechnické zariadenia – prenosné hasiace prístroje, požiarne hydranty, požiarne uzávery, elektrická požiarne signalizácia.
- 4.4** Hasiaci prístroj je zariadenie obsahujúce hasiacu látku, ktorá pri uvedení do činnosti je vytláčaná pôsobením vnútorného pretlaku. Na hasiacom prístroji je uvedený návod na použitie a pre ktorú triedu požiaru sa používa (trieda A, B, C, D). Hasiaci prístroj je umiestnený na stanovišti a označený bezpečnostným červeným označením s bielym piktogramom hasiaceho prístroja. Stanovište je viditeľné a trvalo prístupné.
- 4.5** Hlavné vypínače elektrických zariadení a uzávery vody a plynu sú označené bezpečnostným označením: HLAVNÝ VYPÍNAČ, POZOR ELEKTRICKÉ ZARIADENIE, HLAVNÝ UZÁVER VODY, HLAVNÝ UZÁVER PLYNU.

5. Spôsob vyhlasovania požiarneho poplachu

- 5.1** Zamestnanec, alebo študent, ktorý spozoruje požiar je povinný:
- a) urobiť nevyhnutné opatrenia na záchranu osôb,
 - b) vyhlásiť požiarne poplach pre osoby v ohrozených priestoroch hlasným volaním

H O R Í ,

- c) vypnúť elektrické zariadenia,
 - d) odstrániť do bezpečnej vzdialenosti horľavé materiály,
 - e) ohlásiť vznik požiaru na ohlasovňu požiarov za účelom privolania protipožiarnej hliadky alebo hasičskej a záchranej jednotky,
 - f) do príchodu privolanej pomoci pristúpiť k likvidácii požiaru prenosnými hasiacimi prostriedkami alebo požiarnymi hydrantmi,
 - g) urýchlene opustiť pracovisko, ak sa na ňom nachádzajú materiály, od ktorých môže dôjsť k výbuchu a nedajú sa odstrániť,
 - h) pri privolaní jednotky hasičského a záchranného zboru ohlásiť:
 - číslo telefónu, z ktorého sa požiar ohlasuje,
 - meno osoby, ktorá hlási vznik požiaru,
 - názov a adresu objektu, v ktorom vznikol požiar,
 - o aký druh požiaru sa jedná,ostať na mieste odkiaľ sa volá a počkať na spätný dotaz dispečera, ktorý overí pravdivosť podávanej správy.
- 5.2** Dôležité telefónne čísla na Integrovaný záchranný systém, hasičský a záchranný zbor, políciu, záchrannú zdravotnú službu a vedúcich zamestnancov sú uvedené v požiarne poplachových smerniciach.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice

Fakulta

PREZENČNÁ LISTINA

zo školenia študentov bakalárskeho a magisterského štúdia z predpisov bezpečnosť
a ochrana zdravia pri práci a ochrana pred požiarmi
konaného dňa

Meno a priezvisko

Podpis